

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Національного фармацевтичного
університету, Академік НАН України

В.П. Черних

17 лютого 2015 р.

КОНТРОЛЬНИЙ
ПРИМІРНИК № 1

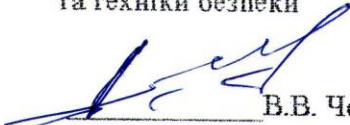
ІНСТРУКЦІЯ № 2

Загальна об'єктова про заходи пожежної безпеки в НФаУ

ІШБ А 3.2.7-35-105/02

Розробив:

Провідний інженер з охорони праці
та техніки безпеки

В.В. Чошев

Узгодив:

Начальник відделу охорони
праці та техніки безпеки

В.С. Мірошнікова

Проректор з АГР

Л.М. Канцедал

Юрисконсульт

Р.М.Гандзьошин

Харків, 2015

ЛИСТ ОБЛІКУ ЗМІН

Підстави для внесення змін	Дата затвердження змін	Змінені сторінки	Підпис особи, яка внесла зміни

1. Загальні положення

1.1 Інструкція про заходи пожежної безпеки (далі - Інструкція) розроблена відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, НАПБ А.01.001-2004 «Правила пожежної безпеки в Україні» і встановлює правила дотримання пожежної безпеки в усіх будинках, будівлях, спорудах, навчальних, виробничих, службових, складських, допоміжних та інших приміщеннях та на території університету, а також основні вимоги пожежної безпеки для посадових осіб та працівників університету.

1.2 Вимоги даної інструкції поширюються на навчальний та виробничий процес, проведення робіт із обслуговування та ремонту обладнання, енергосистем, переоснащення засобів виробництва й приміщень.

1.3 Відповідальність за виконання вимог і контроль за станом пожежної безпеки на підприємстві у цілому покладається на відділ охорони праці.

1.4 Відповідальність за виконання вимог і контроль за станом пожежної безпеки, своєчасне виконання протипожежних заходів в структурних підрозділах (інститутах, відділах, на факультетах, кафедрах, складах, виробничих дільницях тощо) несуть керівники цих підрозділів або особи, які виконують їх обов'язки.

1.5 Відповідальність за дотримання протипожежного режиму в приміщеннях підрозділів університету в неробочий час покладається на чергових (охоронців). Під час зміни чергові зобов'язані перевіряти:

- протипожежний стан приміщень, які вони охороняють;
- справність засобів зв'язку, сигналізації та засобів пожежогасіння.

У разі виявлення порушень вимог пожежної безпеки черговий зобов'язаний повідомити керівництво й ужити заходів щодо їх усунення.

1.6 Відповідальність за наявність та справне утримання засобів пожежогасіння несуть коменданти навчальних корпусів, коменданти гуртожитків, керівники структурних підрозділів, якщо такими засобами оснащені приміщення, за пожежну безпеку яких вони відповідають.

1.7 Працівники університету зобов'язані:

- дотримуватися вимог пожежної безпеки ;
- не допускати дій, які можуть призвести до виникнення пожежі;
- знати й дотримуватися усіх вимог нормативних актів пожежної безпеки та цієї Інструкції;
- користуватися тільки справними інструментами, приладами, обладнанням, дотримуватися інструкцій з їх експлуатації;
- виконувати вказівки керівників та відповідальних за пожежну безпеку;
- після закінчення роботи прибирати робочі місця від горючих відходів, знеструмлювати електроспоживачі, які за умовами виробництва не повинні працювати в неробочий час;
- уміти застосовувати наявні засоби пожежогасіння, знати порядок дій у разі виникнення пожежі.

1.8 Керівник структурного підрозділу зобов'язаний:

- контролювати виконання працівниками вимог цієї Інструкції;
- проводити інструктажі з питань пожежної безпеки.

2. Вимоги до працюючих

2.1 До самостійної роботи допускаються працівники, які пройшли вступний протипожежний інструктаж та протипожежний інструктаж на робочому місці. В подальшому повторні протипожежні інструктажі усі працівники повинні проходити не рідше 1 разу на рік.

2.2 Працівники повинні знати місцезнаходження засобів пожежогасіння, сигналізації та зв'язку, правила поведінки при задимленні, загорянні, пожежі, знати шляхи евакуації людей і майна.

2.3 Працівники університету незалежно від професії та посади зобов'язані дотримуватись встановленого протипожежного режиму, виконувати вимоги Правил пожежної безпеки, даної інструкції та інструкцій щодо проведення пожежонебезпечних робіт, не допускати дій, які можуть викликати пожежу, попереджати інших працівників про недопустимість порушень Правил, норм і інструкцій з питань пожежної безпеки.

2.4 Працівники, які приймаються на роботу із підвищеною пожежною небезпекою (працівники складського господарства, електромонтери з обслуговування і ремонту обладнання, електрозварники, інші працівники, які мають виконувати роботу в приміщеннях категорій А і Б або використовувати в процесі легкозаймисті та горючі рідини, горючі гази, працівники, діяльність яких вимагає більш глибоких знань з питань пожежної безпеки, тощо повинні пройти попереднє навчання з питань пожежної безпеки (пожежно-технічний мінімум).

В подальшому працівники, зайняті на роботах із підвищеною пожежною небезпекою, повинні проходити перевірку знань з питань пожежної безпеки в комісії університету періодично один раз на рік.

3. Основні вимоги пожежної безпеки

3.1. Вимоги пожежної безпеки щодо утримання території.

3.1.1 До всіх будівель і споруд слід забезпечити вільний доступ.

3.1.2 Протипожежні розриви між будинками, спорудами, відкритими майданчиками для зберігання матеріалів, устаткування тощо повинні відповідати вимогам будівельних норм. Забороняється захаращувати їх, використовувати для складування матеріалів, улаштування стоянок транспорту.

3.1.3 Територію університету належить постійно утримувати в чистоті, систематично очищати від сміття, відходів виробництва, тари, опалого листя, котрі необхідно збирати в спеціально відведених місцях (контейнерах) і по мірі накопичення вивозити з території університету.

3.1.4 Проїзди та проходи до будівель, споруд, пожежних вододжерел, підступи до зовнішніх стаціонарних пожежних драбин, пожежного інвентарю, обладнання та засобів пожежогасіння повинні бути завжди вільними, утримуватися справними й перебувати в задовільному стані будь-якої пори року.

3.1.5 Забороняється зменшувати нормативну ширину проїздів.

3.1.6 Розпалювати багаття, спалювати відходи, тару, викидати непогашене вугілля та попіл на відстань менше ніж 15м від будівель і споруд, а також у межах, установлених будівельними нормами протипожежних розривів, забороняється.

3.1.7 На території, на видних місцях повинні бути розміщені таблички із зазначенням на них порядку виклику пожежної охорони, знаки із зазначенням місць установлення первинних засобів пожежогасіння.

3.1.8 **Паління забороняється на всій території університету.**

3.2 Вимоги пожежної безпеки щодо утримування будинків, будівель, споруд та приміщень.

3.2.1 Для всіх приміщень виробничого, складського призначення начальником відділу охорони праці визначаються категорія щодо пожежної небезпеки за

НАПБ Б.03.002-2007, а також клас зони за ДНАОП 0.00-1.32-01. Керівники цих структурних підрозділів зобов'язані на входних дверях до приміщень, а також на межах зон усередині приміщень та зовні розмістити таблички з позначенням категорії та класу зон.

3.2.2 Протипожежні системи, установки, устаткування будівель, споруд і приміщень (протидимний захист, пожежна автоматика, протипожежне водопостачання, протипожежні двері, клапани, інші захисні пристрої у протипожежних стінах і перекриттях тощо) повинні постійно утримуватись у справному стані.

3.2.3 Не дозволяється використовувати горища, технічні поверхи будинків (у тому числі вентиляційні камери, електрощитові) під виробничі дільниці, для зберігання продукції, устаткування, меблів та інших предметів.

3.2.4 Двері горищ, технічних поверхів, вентиляційних камер, електрощитових, підвалів повинні утримуватись зачиненими. На дверях слід указувати місця зберігання ключів.

3.2.5 Вікна горищ, технічних поверхів і підвалів повинні бути зашклені.

3.2.6 У разі потреби встановлення на вікнах приміщень, де перебувають люди, ґратів, останні повинні розкриватися, розсуватися або зніматися. Під час перебування в цих приміщеннях людей ґрати мають бути відчинені (зняті).

Установлювати глухі (незнімні) ґрати дозволяється в касах, складах та інших приміщеннях, де це передбачено нормами й правилами, затвердженими в установленому порядку.

3.2.7 Отвори в протипожежних стінах, перегородках і перекриттях повинні бути обладнані захисними пристроями від поширення вогню та продуктів горіння.

3.2.8 Забороняється встановлювати будь-які пристрої, що перешкоджають нормальному зачиненню протипожежних дверей, а також знімати пристрої для їхнього самозачинення.

3.2.9 Пошкодження вогнезахисних покриттів (штукатурки, спеціальних фарб, лаків, обмазок тощо) будівельних конструкцій, горючих оздоблювальних і теплоізоляційних матеріалів, повітроводів, металевих опор та перегородок повинні негайно усуватись.

3.2.10 У приміщеннях забороняється:

а) прибирати приміщення із застосуванням легкозаймистих й горючих рідин (далі - ЛЗР і ГР);

б) відігрівати замерзлі труби паяльними лампами й іншими засобами із застосуванням відкритого вогню;

в) залишати неприбраними промаслені обтиральні матеріали.

3.2.11 Евакуаційні шляхи та виходи повинні постійно утримуватись вільними, нічим не зашарашуватися, а в разі виникнення пожежі повинні гарантувати безпеку під час евакуації людей, які перебувають у приміщеннях будівель і споруд. На кожному поверсі вивішується план евакуації на випадок пожежі

3.2.12 Двері на шляхах евакуації повинні відчинятися в напрямку виходу із будівель (приміщень).

3.2.13 Допускається влаштування дверей з відкриттям усередину приміщення в разі одночасного перебування в ньому не більше 15 осіб, а також у санвузлах, з площадок зовнішніх евакуаційних драбин (за винятком дверей, що ведуть у повітряну зону незадимлюваної сходової клітки).

3.2.14 При наявності людей у приміщенні двері евакуаційних виходів можуть замикатися лише на внутрішні запори, які легко відмикаються.

3.2.15 Килими, килимові доріжки й інше покриття підлоги в приміщеннях з масовим перебуванням людей повинні надійно кріпитися до підлоги і бути помірно небезпечними щодо токсичності продуктів горіння, мати помірну димоутворювальну здатність.

3.2.16 Сходові марші і площадки повинні мати справні огорожі з поручнями.

3.2.17 Сходові клітки, внутрішні відкриті та зовнішні сходи, коридори, проходи та інші шляхи евакуації мають бути забезпечені евакуаційним освітленням відповідно до вимог норм та правил улаштування електроустановок.

3.2.18 Світильники евакуаційного освітлення слід вмикати, у разі перебування в будинку людей, з настанням сутінків.

3.2.19 У разі наявності людей шляхи евакуації, що не мають природного освітлення, повинні постійно освітлюватися електричним світлом.

3.2.20 Не допускається:

- улаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, розсувні, підйомні двері, такі двері, що обертаються, та інші пристрої, які перешкоджають вільній евакуації людей;

- захарашувати шляхи евакуації (коридори, проходи, сходові марші і площадки, вестибюлі, холи, тамбури тощо) меблями, обладнанням, різними матеріалами та готовою продукцією, навіть якщо вони не зменшують нормативи ширини;

- забивати, заварювати, замикати на навісні замки, болтові з'єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, зовнішні евакуаційні двері будівель;

- застосовувати на шляхах евакуації горючі матеріали для облицювання стін і стель, а також сходів та сходових площадок;

- розташовувати в тамбурах виходів гардероби, вішалки для одягу, сушарні, пристосовувати їх для зберігання, у тому числі тимчасового, будь-якого інвентарю та матеріалу;

- захарашувати меблями, устаткуванням та іншими предметами двері, люки, переходи в суміжні секції та виходи на зовнішні евакуаційні драбини;

- знімати встановлені драбини;

- улаштовувати в загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій; зберігати в шафах (нішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали, а також інші сторонні предмети;

- розташовувати в ліфтових холах комори;

- установлювати телекамери в проходах, що перешкоджає евакуації людей;

- робити засклення або закладання жалюзі й отворів повітряних зон у незадимлюваних сходових клітках;

- знімати передбачені проектом двері вестибюлів, холів, тамбурів і сходових кліток;

- замінити армоване скло на звичайне у дверях та фрамугах усупереч передбаченому за проектом;

- знімати пристрої для самозачинення дверей сходових кліток, коридорів, холів, тамбурів тощо, а також фіксувати самозакривні двері у відчиненому положенні;
- зменшувати нормативну площу фрамуг у зовнішніх стінах сходових кліток або закладати їх;
- розвішувати у сходових клітках на стінах стенди, панно тощо;
- влаштовувати складові чи інші допоміжні приміщення під сходовими маршами;
- уникати слизької підлоги на шляхах евакуації.

3.2.21 У разі перепланування приміщень, зміни їх функціонального призначення слід дотримуватися протипожежних вимог чинних нормативних документів будівельного та технологічного проектування.

3.2.22 Зберігання різних речовин і матеріалів у складських приміщеннях повинно здійснюватися з урахуванням їхніх пожежонебезпечних фізико-хімічних властивостей і сумісності. Спільне зберігання легкозаймистих і горючих рідин з іншими матеріалами (речовинами), зберігання кислот у місцях, де можливе їх стикання з речовинами органічного походження, не дозволяється.

3.2.23 У складських приміщеннях матеріали необхідно зберігати на стелажах або укладати в штабелі, залишаючи між ними проходи завширшки не менше 1,0 м. Відстань між стінами та штабелями повинна становити не менше 0,8 м.

Зберігання матеріалів навалом та впритул до приладів і труб опалення не дозволяється.

3.2.24 У підвальних приміщеннях не дозволяється зберігати й застосовувати легкозаймисті й горючі рідини (далі - ЛЗР і ГР), балони з газами, карбід кальцію, інші речовини й матеріали, що мають підвищену вибухопожежонебезпеку.

3.2.25 Під час організації і проведення заходів з масовим перебуванням людей слід дотримуватись таких вимог:

- при кількості людей понад 50 осіб дозволяється використовувати приміщення забезпечене не менше ніж двома евакуаційними виходами, якщо не має на вікнах глухих решіток, а в будівлях з горючими перекриттями приміщення повинні бути розташовані не вище другого поверху;

- особи, яким доручено проведення таких заходів, перед їх початком зобов'язані ретельно оглянути приміщення і переконатись у повній готовності останніх у протипожежному відношенні, у тому числі забезпечені потрібною кількістю первинних засобів пожежогасіння, справних засобів зв'язку, пожежної автоматики та сигналізації;

- має бути організоване чергування в актовій залі відповідальних чергових;
- не дозволяється заповнення приміщень людьми понад установлену норму (0,75 м² на одну людину), звуження проходів між рядами (не менше 1м), установка в проходах додаткових стільців тощо.

3.3. Первинні засоби пожежогасіння.

3.3.1 Приміщення, технологічні установки повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками, ящиками з піском, бочками з водою, покривалами з негорючого теплоізоляційного полотна, грубововняної тканини чи повсті, пожежними відрами, совковими лопатами, пожежним інструментом (гаками, ломачами, сокирами тощо), які використовуються для локалізації і ліквідації пожеж у початковій стадії їхнього розвитку.

3.3.2 Пожежні крани, які є у будинку, повинні бути укомплектовані пожежними рукавами і стволами одного з них діаметра, а також важелем для полегшення відкривання вентиля, утримуватись справними доступними для використання. Не рідше одного разу на шість

місяців вони мають перевірятися на працездатність. Мережі протипожежного водогону повинні забезпечувати потрібні за нормами витрати та напору води.

Пожежні рукави необхідно утримувати сухими, складеними у „гармошку" або подвійну скатку, приєднаними до крана та ствола. Використання пожежних рукавів для господарчих та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням, не допускається. Пожежні шафи для розміщення кранів слід пломбувати. На дверцятах із зовнішнього боку необхідно після літерного індексу „ПК" вказати порядковий номер крана та номер телефону виклику пожежної охорони.

Встановлюючи шафи слід враховувати можливість розміщення у них двох вогнегасників.

3.3.3 Вибір типу та визначення необхідної кількості вогнегасників здійснюється відповідальним за протипожежний стан підприємства згідно з нормами залежно від їх вогнегасної здатності, граничної площі, класу пожежі горючих речовин та матеріалів у приміщенні, яке захищається.

3.3.4 Заряджання та перезаряджання вогнегасників повинно виконуватися відповідно до інструкції з їх експлуатації. Перезаряджання підлягають також вогнегасники із зірваними пломбами.

3.3.5 Усі працівники зобов'язані вміти користуватися вогнегасниками та внутрішніми пожежними кранами.

3.3.6 Приміщення, де використовуються персональні комп'ютери, слід оснащувати переносними вуглекислотними вогнегасниками місткістю 3,0 л. із розрахунку: один вогнегасник на кожні 20м² площі підлоги захищеного приміщення. Персональні комп'ютери після закінчення роботи на них повинні відключатися від електромережі.

3.4. Правила утримання технічних засобів протипожежного захисту.

3.4.1 Будівлі та приміщення повинні оснащуватися установками пожежної сигналізації та пожежогасіння, системами протидимного захисту, технічними засобами оповіщення про пожежу та засобами зв'язку відповідно до чинних нормативних документів.

Установки пожежної сигналізації та пожежогасіння мають бути справними і мати сертифікат відповідності. Для їх утримання в працездатному стані необхідно забезпечувати такі заходи:

- технічне обслуговування з метою збереження показників безвідмовної роботи на період терміну служби;

- матеріально-технічне забезпечення;

- опрацювання необхідної експлуатаційної документації обслуговуючого персоналу.

3.4.2 Організації, які здійснюють технічне обслуговування, монтаж та наладку установок, повинні мати ліцензію на право виконання цих робіт.

3.5 Заходи пожежної безпеки під час застосування відкритого вогню.

3.5.1 Розводити багаття, застосовувати відкритий вогонь на території та в приміщеннях забороняється.

3.5.2 Електрозварювальні та інші роботи, пов'язані із застосуванням відкритого вогню, допускається виконувати тільки за нарядом-допуском.

Дозвіл на проведення вогневих робіт належить оформляти напередодні проведення цих робіт. До проведення вогневих робіт допускаються тільки кваліфіковані працівники. Виконувати вогневі роботи дозволяється тільки після вжиття заходів щодо забезпечення пожежної безпеки при справному обладнанні. Вогневі роботи повинні негайно при-

пинятися на вимогу відповідального за їх безпечне проведення та органів державного пожежного нагляду.

3.6 Утримування інженерного обладнання.

3.6.1 Силові й освітлювальне електроустаткування, електропроводка та інші споживачі електроенергії повинні виконуватися та експлуатуватися відповідно до Правил будови електроустановок та Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів.

3.6.2 Розподільні пристрої, апаратура, електрообладнання, вимірювальні прилади, а також запобіжні пристрої різного типу, рубильники та інші пускові апарати й пристрої слід монтувати на негорючих основах (текстоліт, гетинакс та інші матеріали).

3.6.3 Для загального відключення силових і освітлювальних мереж складських приміщень, архівів та інших подібних приміщень необхідно встановлювати пристрої відключення ззовні вказаних приміщень на негорючих стінах.

3.6.4 Розподільні електрошроти, електродвигуни та пускорегулювальні апарати необхідно періодично оглядати та очищати від пилу. Приєднання нових споживачів електричної енергії (електродвигунів та іншого електрообладнання) повинно проводитися з відома відповідального за експлуатацію електрогосподарства. Зіпсовані електроапарати та прилади, які можуть спричинити коротке замикання, слід терміново ремонтувати або замінити на інші.

3.6.5 Плавкі вставки запобіжників повинні бути калібровані із зазначенням номінального струму вставки (клеймо заводу-виробника або електричної лабораторії). Використання саморобних некаліброваних плавких вставок забороняється.

3.6.6 Електроустаткування й електроапаратуру ущільненого та захисного виконання необхідно систематично перевіряти на герметичність, при цьому особливу увагу слід звертати на стан ущільнювальних прокладок.

Настільні лампи, вентилятори, холодильники та інші електроприлади слід умикати в мережу тільки через справні штепсельні розетки й електрошнури.

3.6.7 Експлуатація тимчасових електромереж забороняється.

3.6.8 Заміри опору ізоляції в силових та освітлювальних мережах необхідно проводити не рідше одного разу на два роки.

3.6.9 Забороняється встановлення електропобутових приладів (телевізорів, холодильників тощо) в нішах меблів.

3.6.10 Обігрівання приміщень повинно здійснюватися тільки центральним водяним опаленням.

3.6.11 Приміщення вентиляційних установок слід завжди утримувати в чистоті. У разі виникнення пожежі потрібно негайно вимкнути (відключити) вентиляційну систему (за відсутності її аварійного відключення). Вентиляційні камери, шахти та повітроводи необхідно очищати від горючих предметів і пилу не рідше ніж 2 рази на рік та після капітального ремонту. Зберігання горючих матеріалів у вентиляційних камерах та використання камер для інших потреб забороняється.

4. Вимоги пожежної безпеки при роботі на об'єктах, в приміщеннях університету в процесі виробничої та навчально-виховної діяльності.

4.1. Перед початком роботи кожен працівник зобов'язаний перевірити стан робочого місця, справність обладнання на якому належить працювати, справність електрообладнання, витягуювальної системи вентиляції, засобів зв'язку та сигналізації. У випадку порушень протипожежного режиму не приступати до роботи до їх усунення.

4.2. Під час роботи кожен працівник зобов'язаний контролювати режим роботи обладнання по приладах та по зовнішніх ознаках (поява запаху, гару, диму, надмірного нагрівання, поява на обладнанні горючого пилу), контролювати справність вентиляційних установок, які видаляють горючі відходи виробництва.

4.3. Після закінчення робочого дня (зміни) кожен працівник зобов'язаний:

- знеструмити обладнання, виготовлену продукцію вивезти на спеціально відведене місце для зберігання;

- почистити обладнання та робоче місце, витерти проліті горючі рідини, вибрати мастило із корита під обладнанням, обтиральні матеріали, просочені гасом, мастилами, фарбами зібрати і винести за межі приміщення в металеві ящики, які щільно закриваються кришками;

- тверді горючі відходи (паперовий зрив, палітурні матеріали, картон) винести за межі приміщення в контейнер.

4.4. Незалежно від того, які пожежонебезпечні матеріали (гази, ЛЗР і ГР, мастила, тверді горючі матеріали) застосовуються або зберігаються в приміщеннях, будівлях, спорудах.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

4.4.1 Застосовувати відкритий вогонь: палити, запалювати сірники або запальнички, використовувати газові лампи або свічки для освітлення приміщень, відігрівати замерзлі труби паяльними лампами, факелами або іншими засобами відкритого вогню, розігрівати фарби, мастику, мастила, смоли, клеї відкритим вогнем.

4.4.2 Захаращувати сировиною, матеріалами, напівфабрикатами і готовою продукцією підходи до технологічного обладнання, електрообладнання, електророзподільчих шаф, засобів зв'язку і пожежогасіння, проїзди і проходи приміщень, основні і запасні евакуаційні виходи.

4.4.3 Розкладати і залишати неприбраними на робочому місці промаслені обтиральні матеріали, промаслений спецодяг, а також в кишенях спецодягу промаслені матеріали.

4.4.4 Вішати і розкладати для просушування одягу та інші речі на радіаторах, котлах, нагрітих частинах технологічного обладнання.

4.4.5 Зберігати легкозаймисті або горючі рідини у відкритих посудинах, в скляному посуді, в ємкостях без напису про вміст, проливати їх на підлогу. Зберігати ЛЗР і ГР, балони із стисненим або зрідженими газами, тверді горючі матеріали (папір, картон, палітурні матеріали, напівфабрикати і готову продукцію) безпосередньо коло нагрівальних приладів (радіаторів, труб центрального опалення), електрозборок, зберігати балони без запобіжних ковпаків, зберігати на робочих місцях ЛЗР і ГР в кількостях, перевищують змінну потребу, залишати ЛЗР і ГР в проходах, проїздах і робочих зонах обладнання.

4.4.6 Використовувати гас, бензин та інші легкозаймисті та горючі рідини для прання одягу, прибирання приміщень, миття підлог та інших господарських цілей.

4.4.7 Зливати в каналізацію легкозаймисті і горючі рідини.

4.4.8 Використовувати побутові електронагрівальні прилади (плитки, чайники, електронагрівачі) для приготування їжі, крім приміщень спеціально обладнаних для цих цілей.

4.4.9 Застосувати для обігрівання приміщень саморобні нагрівальні прилади, електроприлади із відкритими електронагрівальними елементами. Дозволяється для обігрівання невеликих приміщень використовувати масляні радіатори і електропанелі заводського виготовлення із закритими нагрівальними елементами, радіатори і електропанелі повинні мати справний індивідуальний електрозахист і терморегулятор.

4.4.10 Працювати на незаземленому обладнанні, використовувати: саморобні переносні світильники без захисної арматури, експлуатувати електропроводку із пошкодженою ізо-

ляцією, застосовувати для захисту електрообладнання некалібровані вставки (жучки), самостійно усувати несправності в електрообладнанні.

4.4.11 Залишати без нагляду включене технологічне обладнання, електронагрівальні прилади, підігрівати на газових пальниках речовини в скляному посуді без захисної азбестової прокладки.

4.4.12 Використовувати протипожежний інвентар для виробничих і господарських цілей.

4.5 Після закінчення робочого дня керівники підрозділів, відповідальні за пожежну безпеку приміщень зобов'язані:

- перевірити протипожежний стан цеху, діляниці, уважно оглянути усі приміщення;
- переконатися чи відключене електрообладнання, електронагрівальні прилади, газові пальники, компресори, вентиляційні системи, чи закриті водопровідні крани, ємкості для зберігання ЛЗР і ГР, віконні фрамуги, кватирки;
- не допускати перебування у побутових та допоміжних приміщеннях у вечірній та нічний час працівників та інших осіб, які не задіяні у роботах;
- усунути всі виявлені порушення протипожежного режиму;
- виключити силову і освітлювальну електромережу;
- зачинити приміщення на контрольний замок;
- ключі від приміщень здати черговому (охоронцю).

5. Порядок дій у разі пожежі

5.1 У разі виявлення пожежі (ознак горіння, до яких відносяться: полум'я, дим, запах диму, характерне для горіння потріскування тощо) кожний працівник зобов'язаний:

- негайно повідомити про це телефоном пожежну охорону. Для виклику державної пожежної охорони в автоматичній телефонній мережі встановлено єдиний номер - **101**.

При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;

- вжити (по можливості) заходів до евакуації людей, гасіння (локалізації) пожежі та збереження матеріальних цінностей;
- повідомити про пожежу керівника чи відповідну компетентну посадову особу та (або) чергового по об'єкту;
- у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо);
- якщо є потерпілі, необхідно надати першу (долікарську) допомогу, викликати лікаря або вжити заходів щодо транспортування потерпілих у найближчий медичний заклад.

Посадова особа об'єкта, що прибула на місце пожежі, зобов'язана:

- перевірити, чи викликана пожежна охорона (продублювати повідомлення), довести подію до відома керівництва університету;
- у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили й засоби;
- видалити за межі небезпечної зони всіх працюючих, не пов'язаних з ліквідацією пожежі;
- припинити роботи в будівлі (якщо це допускається технологічним процесом виробництва), крім робіт, пов'язаних із заходами по ліквідації пожежі;

- здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), зупинення транспортуючих пристроїв, агрегатів, апаратів, перекриття сировинних, газових, парових та водяних комунікацій, зупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв протидимового захисту) та виконати інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленості будівлі;

- перевірити включення оповіщення людей про пожежу;
- організувати зустріч підрозділів пожежної охорони, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та вказати найближчі водні джерела;
- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;
- забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

По прибутті на пожежу пожежних підрозділів повинен бути забезпечений безперешкодний доступ їх на територію об'єкта.

6. Перша допомога потерпілим на пожежі.

6.1 Опіку:

Ступінь тяжкості опіків залежить від глибини та площі термічного ураження шкіри та тканин. Існує чотири ступені опіків:

Опік I ступеня уражає самий верхній шар шкіри - епідерміс. Омертвляння глибше розташованих шарів не відбувається. Це найлегший ступінь опіку, який характеризується почервонінням шкіри, набряком та болем. Видужування настає без подальшого лікування через 3-6 діб.

Опік II ступеня характеризується утворенням пухирів, наповнених прозорою жовтуватою рідиною, тому що під впливом високої температури епідерміс омертвляється та відшаровується, а під ним накопичується тканинна рідина. Пухирі можуть виникнути відразу після опіку або через деякий час. Розміри та форма пухирів різні, іноді вони зливаються в один. Вміст великих пухирів поступово згущається, стає желеподібним. При опіку II ступеня пошкодження глибоких шарів шкіри немає. Тому якщо не потрапляє інфекція, опікова рана загоюється самостійно через 2-3 тижні без утворення грубих рубців.

Опік III ступеня поділяють на групи А та Б. При опіках IIIА ступеня настає неповне омертвляння саме шкіри зі збереженням її паросткових зон. При опіку IIIБ ступеня шкіра уражається на всю глибину.

Опік IV ступеня виникає при дії на тканини вельми високих температур. Це найтяжча форма опіку, при якій уражається шкіра, м'язи, сухожилля, кістки тощо.

Опіки I, II, IIIА ступенів належать до поверхневих. Вони можуть загоюватися самостійно з повним відновленням шкірного покриву навіть на великій площі опіку. Глибокі опіки III Б та IV ступенів принципово відрізняються тим, що загоюються рубцюванням та здебільшого вимагають хірургічних методів лікування, які полягають у пересадці шкіри.

6.1.1 Перша допомога повинна бути спрямована на припинення впливу високої температури на потерпілого. Вертикальне положення тіла сприяє розповсюдженню опіків на обличчя, загорянню волосся та ураженню органів дихання. Тому потерпілого кладуть в горизонтальне положення та швидко гасять одяг, що горить, будь-яким способом накривають покривалом, заливають водою, закидають піском, замазують рідкою глиною або брудом.

6.1.2 При невеликому опіку (I ступеня) необхідно підставити обпечене місце під струмінь холодної води та тримати до стихання болі, а потім змазати уражену ділянку спиртом або одеколоном, не накладаючи пов'язки.

6.1.3 При сильних опіках та утворенні пухирів необхідно накласти на них стерильну антисептичну пов'язку. У разі відсутності такого роду матеріалів використовують чистий рушник, простирadlo, хустинку тощо.

6.1.4 При великих опікових ураженнях шкіри треба негайно викликати швидку допомогу, закутати потерпілого чистими пропрасованими рушниками, простирadлом, дати знеболювальні препарати та велику кількість рідини (чай, мінеральну воду).

6.1.5 При сильних опіках не можна:

- обробляти шкіру спиртом, одеколоном (це викликає сильну печію та біль);
- проколювати пухирі, що утворилися (вони охороняють рану від інфекції);
- змащувати шкіру жиром, розчином брильянтовим зеленим, міцним розчином марганцевокислого калію, засипати порошками (це перешкоджає подальшому лікуванню);
- зривати прилиплі до місця опіку частини одягу, доторкатися до нього руками (може потрапити інфекція);
- дозволяти потерпілому самостійно пересуватися (можливий шок);
- поливати пухирі та обвуглену шкіру водою.

При сильних опіках обов'язково звертатися по медичну допомогу.

6.2. Отруєння чадним газом та димом.

6.2.1 Першою допомогою є негайне винесення потерпілого із зони отруєної атмосфери, звільнення його від зайвого одягу. Якщо є умови, проводять інгаляцію киснем. Треба бути готовим до виконання штучного дихання.

6.2.2 Чадний газ та дим здатні викликати біль у животі та кишкові розлади, відчуття сп'яніння, серцебиття (вуглекислий газ), збудження тощо. При отруєнні газами та димом можуть виникати розлади психічної діяльності (галюцинації), тому потерпілих не можна залишати без нагляду.

7. Відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки

7.1 Невиконання вимог даної інструкції вважається порушенням трудової дисципліни та правил внутрішнього трудового розпорядку.

7.2 Працівники, винні в порушенні встановлених законодавством України вимог пожежної безпеки, створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного пожежного нагляду, невиконання їх приписів в залежності від порушень та їх наслідків, можуть притягуватись до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної або кримінальної відповідальності згідно з чинним законодавством.

ЛИСТ ОЗНАЙОМЛЕННЯ

№ з/п	Посада, ПБ	Підпис про ознайомлення	Дата

